

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvvm Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

Differentiæ inter priuilegium, rescriptum & mandatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

nem capere per se, vel per procuratorem, cum non sit actus personalis. l. i. §. per procuratorem. ff. de acquirend. possess. vbi plene Docto.

Decimosexto si prouisus per resignationem velit accipere possessionem ecclesie parochialis, debet in ea ipsa ecclesia, & die dominico, vel die festo à clero & populo celebrato tempore quo diuina tractantur, videlicet missæ, aut vesperorum, possessionem recipere ex edicto Regio, de quo dicam infra in 3. parte. & facit text. in l. i. C. de his qui in ecclesia.

Decimosextimo debet quis possessorio agere adipiscendæ, retinendæ, vel recuperandæ possessionis, nisi prius adeptus fuerit possessionem. cap. Pastoralis. vbi Panor. de caus. possess. at in hoc regno interdicitur adipiscendæ maxime in beneficiabilibus quiescit.

Quod limitatur nisi impeditus fuerit ab aduersario, tunc pro possidente habetur. l. in iure ciuili. ff. de reg. iur. Doct. in l. i. §. si iusserim. ff. de acquir. poss. Carol. Rum. cons. 161. præmittendum in 1. vol.

Decimooctauo non potest quis constituere procuratorem ad adipiscendam possessionem antequam ius habeat in beneficio, quia non potest disponere de re, quam non habet, aliàs dicitur inuasor. l. si quis. §. l. inuasor. C. unde vi. sic nec constituere procuratorem ad permittendum beneficium, quod non habet. de Rois decis. 142. & 129. vtrum in antiquis. plene probauit in consil. incipient. procuratorum. vbi dixi in illum non esse intrusum, si non fuerit adcepta possessio ante ius habitum.]

De Papæ prouisionibus.

Primo iuste acquiruntur nobis beneficia per Papæ prouisionem, quæ aut fit de vacaturis, aut de vacanti-
bus. cap. 2. de prebend. in sexto. Ad vacatura multis modis Papa mandat prouideri. Primo cuidam priuilegium concedendo, ut ipse possit conferre beneficia, cum vacabunt, vbi in cap. 1. cui. & cap. si cui primo. de prebend. lib. 6. vel ut quis nominare possit, forte ad Episcopatus & Abbatis: vbi in ca.

Prouisio
Papæ ad
vacatura
vel ad va-
cantia be-
neficia ren-
dit.

quod sicut de electionibus in tract. de nomina. Reg. in Concord. vbi scripsi, & varia super his prouisionibus concessa fuerunt olim priuilegia: quæ multa tendunt in totius ecclesie catholice grauem perniciem. quamobrem reuocanda, quod non facile erit. Aliquando iubet Papa de his vacaturis prouideri per mandatum, reseruationes expectatiuas, aliaque varia rescripta: quæ singula suo ordine videamus. Et ad faciliorem horum interpretationem præmittendas duxi aliquot differentias inter priuilegium & mandatum, quibus adiungemus & rescriptum.

Differentie inter Priuilegium, Rescriptum, & Man- datum.

Nunc antequam ad alia perueniamus, dicendum est rescriptum, priuilegium, beneficium, & mandatum quomodo differant, & differentias, inter rescripta gratiæ, & iustitiæ: deim declarabimus rescripta ad vacatura, & ad vacantia, & singula membra, quantum attinet ad materiam beneficalem: postea prosequemur, etiam quædam rescripta communia, seu mista, quæ à Papa & Principibus secularibus conceduntur: quibus visis, materia ista rescriptorum completa erit: & beneficialis quæ iam dudum latuit, & clausulas multas rescriptorum inferam, adhuc non elucidatas, quæ tamen in forensi iudicio versantur, & necessariae & vtilis sunt, maxime ut praxis Roma super impetrationibus gratiæ intelligatur.

2. Primò itaque dicendum est de beneficio: sed quia in huius libri principio conscripti: ideo tantum dicam de rescripto, priuilegio, & mandato: & quid inter se differant.

3. Primò priuilegium est ius singulare, quod contra tenorem rationis propter aliquam vtilitatem constitutum est. l. ius singulare. ff. de legib. c. si. 25. q. 1. circa si. ibi, neque enim priuilegia aliquibus concederetur, si propter generalem legem, nulli aliquid speciale indulgeretur.

4 Et dicuntur priuilegia quasi priuata legia, eo quod priuatam legem singulis generent. *vt in d. ca. fin. scribitur, vel dicuntur leges priuatorum. ca. priuilegia. 3. distin. Barr. in l. i. in f. C. de iuris & facti ignor. & l. fin. si contra ius. & l. ff. de const. princ. gl. in verbo nascatur. c. a. de const. lib. 6. vel dicitur priuilegiu quasi lex de priuo homine lata. Bud. in l. 2. ff. de orig. iur. in annot. Ego dicerem priuilegia quasi priua legia: quod priuilegia sint priuae leges, id est, propriae singulorum & priuatorum.*

Priuilegium regis consilium quid.

5 Inde vocamus consilium Regis priuilegium, *vt priuilegium consilii, vel quod sit Regis proprium, vel domesticum, & generali significatione omne rescriptum quod a Principe emanat, potest large priuilegium appellari. Bald. in prosequ. num. 18. quia princeps concedendo priuilegium facit, argu. gloss. in c. relatum. de preb. tamen in specie, vt dixi, non potest dici priuilegium nec inueni sic a iure vocatum: vt Bald. scribit: ideo dic vt supra dixi, num. 4.*

Priuilegium stricte interpretatur.

6 Annotanda super hoc quaedam differentiae inter rescriptum & priuilegium. Prima est, priuilegium stricte interpretatur. *l. si quando. Cod. de inoffic. testam. ca. 1. & 2. de priuileg. lib. 6. Archid. in cap. si aet. 16. quae est. 1. Bald. in l. quae ex relationib. Cod. de legib. Parnorm. in ca. cum ordinem. de rescriptis. nam postquam est contra ius commune, omnis recessus a iure communi est odiosus. gloss. in cap. 1. eod. lib. 6. sicut e contra, quando redditur ad ius commune, est fauorabile. cap. statutum in gloss. numerandum. de preben. in 6. ideo priuilegium tanquam exorbitans erit restringendum.*

7 Secus in rescripto, vt dixi in c. 1. & c. causam. eod. ideo priuilegium vni datum non extenditur ad alium. *l. 1. ff. de constit. prim. l. 2. C. de legib. c. san. vbi Parnorm. de priuileg. quia est stricti iuris.*

8 Nisi ageretur de proprietate verborum, tunc interpretatio fiet quatenus proprietates verborum exoptulatur. *l. cum lege. vbi Aret. ff. de test. Caldo. cons. 1. de consang. quia verba siue sint in priuilegio, siue in alio rescripto, non mutant suam significationem, nec alterantur regulariter. licet*

restringantur pro odiosa materia, vel ampliantur pro fauorabili.

9 Vel nisi stricte interpretando redderetur inutile, tunc interpretabitur vt aliquid operetur: *vt statim dicam, cap. in his. de priuileg. Doct. in ca. dilecti. de for. comper. Idem si possit inutile fieri. c. licet. de priuileg. lib. 6. in d. gl. ibi & Doct. in c. cum ordinem. col. 2. de rescriptis.*

10 Si vero priuilegium derogaret statutis vel consuetudinibus, tunc facienda esset lata interpretatio, secus si iuri derogaret. *Ant. Butrig. per illum tex. in c. olim. in fin. de verbo. signif. & Dec. in d. cum ordinem, sed non video posse subistere, nisi statuta essent contra ius.*

11 Secundo regula hic figi potest talis, Priuilegia quod priuilegia ita interpretanda sunt, vt gratiam aliquam contineant gratiam contra ius, continere & vt aliquid iuri addant. *c. fin. circa finem, debent. ibi: neque priuilegia aliquibus concederentur, si praeter generalem legem nulli aliquid speciale indulgeretur. 25. q. 1. l. 1. vbi gl. alia adducit iura ad munic. c. in his de priuileg. lib. 6.*

12 Idem in rescripto ad lites. *ca. Pastoralis. de appell. Verba legis statim*

13 Idem in legibus, vt verba legis frustra adiecta esse non debeant. *l. 3. vbi Ius. in 1. no. de iure iurando. gl. in l. 1. ff. quod mer. causa. non sunt adicienda*

14 Etiam statuta interpretari debent ne sint frustratoria. *l. 2. C. de noxal. actio. Barr. in l. 4. §. Praetor aut. ff. de dam. infect.*

15 Etiam procedit in sententiis. *c. si Papa. de priuileg. in 6. & in dispensationibus docet Butrig. in c. at si clerici. §. de adulteris. colu. 6. de iud. reser. Ripa in c. 1. nu. 67. eod. & in contractibus, in quibus etiam non debet aliqua superflua esse dictio. l. si vbi Doct. ff. si certum per. gl. in c. solite in verb. tanquam. de maior. glo. d. l. 1. ff. quod metus causa. Bald. in rub. de contrahen. emp. C. q. 9. Anchar. cons. 126. pro parte, & Corneus cons. 191. in 2. vol.*

16 Vnde si facultas testandi monacho detur, intelligitur de bonis, quae de facto tenet, vt aliquid operetur priuilegium, teste Bal. in l. 1. col. 3. in s. oppos. C. si seruus extero. & quamuis dispensatio sit stricti iuris. *c. 1. in si. de sil. presb. tamen non est ita coarctanda, vt nihil gratiae contineat: sed sufficit quod*

Verba legis statim frustra adicienda
Facultas testandi monacho quomodo intelligatur.

Rescriptum & mandatum.

Quod aliquid licet modicum operetur: vs scribam in rescripto dispensationis: diuersum est in rescripto: vs superius docui.

Libera re-
fandi cui
concessa
non potest
auferre
legitima.

17 Limitatur nisi illa interpretatio priuilegij auferat parui ius quæsitum: nam tunc ad terminos iuris esset reducendum per l. si quando. C. de inoff. testa. vt si concedatur libera testandi facultas, non potest filijs auferri legitima, sed is iure testari debet. dicto cap. si quando & Felin. in cap. causam. col. & vers. interpretatio priuilegij, eo vbi priuilegium concedens liberam sepulturam, non tollit quartam canonicam curato debitam. Panor. in c. certificari. col. 3. nu. 10. de sepul. Doct. in lex factio. ff. de vulg. per illum text.

Exprelio
eori que
dactie in-
sunt nihil
operatur.

18 Secundò quado exprimitur id, quòd tacitè intelligitur, tunc verba nihil operatur. c. 2. de elect. lib. 6. l. 3. ff. de leg. 1. c. 2. & cap. ad audientiam. 2. de refer. quando exprimitur eodem modo, quo inest. Doct. in d. l. 3. glo. in clement. 2. de priuileg. vnde dicit Bald. in cap. cum ordinem. de rescript. col. 3. ver. pone ergo, quòd expressio debet aliquid operari, verum esse siuris ratio patitur, alioqui scilicet, vt quia inest de necessitate, & in quolibet contingenti illius generis.

Interpre-
ratio non
debet le-
dere ius
nisi in mo-
dico.

19 Item quando potest operari: vt pote si id quod conceditur non erat in totum permillum de iure communi, aliàs contrà: quia tunc præter ius nihil operatur. Gemina. in c. si Papa, in fin. prin. de priuileg. de Ripa. in d. c. eod.

20 Ad hæc intelligere debemus, vt ista interpretatio non lædat ius commune, nisi in modico, & quanto minus possibile est, per text. in cap. eos. §. 1. de temp. ordinand. lib. 6. vbi Gemm. quòd si libera potestas alicui data sit faciendi actum, quem facere non poterat, tamen in eo seruare debet Canonicam formam.

21 Et is cui libera conceditur electio, vel episcopatum nominatio non conceditur vt inhabilem, & minus idoneum eligere possit. Doct. in cap. si pro debilitate, de offic. deleg. vt refert. Felin. in cap. 1. col. 6. vers. declara duobus modis, eodem, vbi aliæ declarationes & limitationes traduntur, que ibidem videri possunt, & in d. c. causam, non allegato, eod. quod facit ad intellect. tit. de nomin. Regia. in concor. & non plene scripsi.

22 Tertiò sublato iure non censentur sublata priuilegia, que etiam iuri communi aliquid addebant, vel addere erant apta. c. 1. de const. lib. 6. quia censentur conditori incognita, vt ibi teste Felin. in d. cap. 1. col. 7. vers. declara. eod. & vers. sublato, xbi limitat duodecim modis, quos quilibet ibidem videre poterit, vnde in concord. in rub. de nominatione reg. in §. fin. referuntur electiones ecclesiis habentibus speciale priuilegium eligendi: secus est in rescripto, vt inferius diceretur.

Sublatio
iure quan-
do priuile-
gia sublata
censentur.

23 Quarto rescriptum est ad obseruatiam iuris communis. d. l. falso. C. de diuers. contra ius rescripti. in tractat. de rescripti. in ordinar. reg. sunt, non dixi contrarium, sed priuilegium contra rescripti. ius gl. in summa. 25. q. 2. idem si statuto cautum sit, vt exteri non gaudeant priuilegiis ciuium: sic intelligitur, vt decidit Barba. in rub. huius tit. in clement. col. 3. vers. hinc est: & rescripta quæ à iure discedunt ordinario non sunt fauorabilia, teste Bald. in c. super literis. col. 1. de rescripti.

Priuilegia
tiam iuris
communis.
d. l. falso. C.
de diuers.
contra ius
rescripti.
in tractat.
de rescripti.
in ordinar.
reg. sunt,
non dixi
contrarium,
sed priuile-
gium contra
rescripti.
ius gl. in
summa. 25.
q. 2. idem
si statuto
cautum sit,
vt exteri
non gaudeant
priuilegiis
ciuium: sic
intelligitur,
vt decidit
Barba.
in rub. huius
tit. in clem.
col. 3. vers.
hinc est:
& rescripta
quæ à iure
discedunt
ordinario
non sunt
fauorabilia,
teste Bald.
in c. super
literis. col. 1.
de rescripti.

24 Quintò facilius vitatur priuilegium quam rescriptum: & in priuilegiis facilius præsumitur falsitas, quam in rescriptis. Inno. in cap. episcopi. de reb. eccle. non alie. cap. penul. de crimine falsi. Refert Pan. in cap. ex literis no. pen. de fide instru. Barba. in rub. de rescripti. in clem. col. 3.

Falsum in
priuilegiis
facilius
quàm in
rescriptis
præsumi-
tur.

25 Ideo falsitas nõ præsumitur in rescriptis, quia facile obtineri possunt. Et sic cõsului pro quodam secretario super literis de committimus in quibus apparebat falsum, sed illum excusauit per d. text. & alia iura que tunc allegauit, nec videntur odiosa rescripta, quia modici sunt præiudicij, Bal. in l. de diuer. refer. Dec. in c. sedes. col. 2. de refer. contra Pan. ibid.

26 Sextò priuilegium personæ concessum non egreditur personam, l. 1. ff. de const. non egreditur regul. priuileg. de reg. iur. lib. 6. l. cum patitur per tromus. ff. de leg. 2. & l. quod contra rationem iuris est receptum, non est producendum cui est consequentia. ff. de legib. & in his quæ cessum contra rationem iuris sunt constituta, non possumus sequi regulam. l. seq. ibid. Secus in rescripto. cap. Rodolphus & ca. significauit. & c. si de refer. c. quia. §. de iudi. vbi plene Doct.

Priuilegiu
sum non
egreditur
personam,
l. 1. ff. de
const. non
egre-
ditur
regul. priuileg.
de reg. iur.
lib. 6. l. cum
patitur
per tromus.
ff. de leg. 2.
& l. quod
contra
rationem
iuris est
receptum,
non est
producendum
cui est
consequen-
tia. ff. de
legib. & in
his quæ
cessum
contra
rationem
iuris sunt
constituta,
non
possumus
sequi
regulam.
l. seq. ibid.
Secus
in rescripto.
cap. Rodolphus
& ca. significauit.
& c. si de refer.
c. quia. §. de
iudi. vbi
plene Doct.

K

Filium se- 27 Septimò priuilegia dantur cum filo
viceum in sericeo, rescripta cum filo cannabis. capit.
priuilegiis quam graui, de crimine falsi. Cy. in l. rescripta. C.
poni solet. de precib. Imperat. offeren. & sic ex diuersitate
styli, & modo dictaminis cognoscitur v-
trumque. arg. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de
leg. i. dicitur in differentiis inter rescripta
gratiæ & iustitiæ infra.

Verba re- 28 Octauò verba rescriptorum recipiunt
scriptorū interpretationem legum, & canonum: se-
interpretationem legum & canonum. c. caussam. eo. sic pulchre
rionem le- reddatur inutile. cap. caussam. eo. sic pulchre
gum & au Bald. in rub. huius titu. in prin. & rescripta
canonum recipiunt interpretationem naturalem, &
rescriptum. l. quamuis. ff. de in ius vocan. l.
scire. §. sufficit. ibi cuius fidem sufficit firmare
ex ipsa naturali iustitia, de excusa. iuro.

29 Etiam si in rescripta prohibita esset
interpretatio, adhuc pro materia subiecta
interpretabitur. l. si vno. §. 1. & 2. cum seq. ff.
loca. §. l. si stipulatus. de vsur.

30 Etiam ex rescripto alterius princi-
pis interpretari potest rescriptū alterius:
quia sicut expedit iura iuribus concordare,
ita rescripta rescriptis. l. vna. C. de inoffic.
dotib. l. rescriptum. ff. de pactis. & potius sunt
improprianda rescripta verba, quam præ-
iudicent. 3. rex. sing. in c. super eo. de offic. dele.
secundum Card. conf. 142. videtur, in fin. & su-
perius dixi. ¶ Et priuilegium principis ab
ipso principe est interpretandum, vt eius
interpretatio necessaria sit. l. si. C. de legi. &
etiam quilibet inferior potest interpretari
principis priuilegium per rationem & iu-
ra. per text. in l. ex facto. ff. de vulg. & ibi Bal. &
Ias. sed illorum interpretatio ab aliis non
tenebitur, inter quos non est declaratio
facta.]

Rescripti 31 Itaque verba rescripti conformare
verba qui debemus æquitati, & iuri. ca. paratus. 23. q. 1.
vni & iuri & reduci ad ius commune, & secundum
conuenire illud intelligi, & interpretari. c. caussam. vbi
debent. Pan. & alij de rescr. sunt enim stricti iuris, &
interpretari debent secundum iuris dispo-
sitionem. c. ad hæc. & c. nonnulli. §. ff. de rescr.
Bal. in l. vxor. Cod. qui accusare non possunt. se-
quitur Alex. conf. 97. viso rheinate. col. 2. in 2. vol.
& Dec. in d. c. caussam. in prin. quia ad obser-
uationem iuris conceduntur: ideo secun-

dum naturam eius debent intelligi: vt Pan.
& alij asserunt ibidem.

32 Limitatur quando nulla esset ambi-
guitas in rescripto, tunc debet intelligi
prout scriptura vult. l. ille aut ille. ff. de leg. 3.
alia multa vide per Fel. in d. c. caussam.

33 Nonò in priuilegiis eo ipso quod prin-
ceps aliquid dat, dominium transfertur: transfertur
nec aliquid requiritur, nisi ad facti tradi- ex princi-
tionem executio, cle. auditor. de rescr. c. inter. pis dona-
de fid. instr. l. bene à Zenone. C. de quadrien. prae- uione.
scri. Bald. in prae. Feud. col. vlt. quod non est
in rescripto.

34 Decimò rescriptum secundum fa-
ciem mentionem de primo tollit priuilegium. Secundum
vel speciale derogat generali, etiam nulla derogat
facta mentione. ca. u. c. ceterum. & c. Pastora- primo.
lis. de rescr. secus in priuilegiis. gl. in summa. 25. q.
2. quod an sit verum, in c. 1. de rescr. tra-
ctant Doct. ibi videte ibid. docui interpre-
tando illum. tit. anno 1548. in auditorio
Parisi. Decretorum cum magno audito-
rum numero.

35 Vndecimò hæc priuilegia vel ob me- Priuilegia
ritum conceduntur. l. i. ff. de constit. princ. ibi. quare con-
cedantur.
ob meritum indulget. & d. §. sed & quod princi-
pi placuit: vt in l. vnic. C. de profes. qui in vrbe
Constant. comiti. merue. lib. 12. vel ratione ob-
sequij, dicit. tex. in §. pen. 25. q. 3. Ad hæc reli-
gionis fauore: vt ibi. & ca. si. 12. q. 2. & in l.
sunt persona. ff. de relig. tamen non debent,
concedi priuilegia, vt quem diuitem faci-
ant, & multos in miseriam deducant, &
in multorum detrimentum. c. fin. 25. q. 1. ca.
suggestum. de decisi. sicut faciunt quidam do-
mini, interdum dantes diuitibus, & pau-
peres spoliantes.

36 Vltimò propter vtilitatem priuilegia
conceduntur. l. ius singulare. ff. de legi. & dis-
fert à dispensatione, quæ fit cum causa. c.
non est de voto. priuilegium verò sine causa
multoties.

37 Duodecimò rescriptum generaliter
indultum non includit casum publicæ v-
tilitati contrarium, per l. inuenimus primam. C.
de sacrosan. eccl. & l. fin. de nauib. non excusant.
lib. 11. facit. l. nullus. 2. C. de decurio. libr. & l. v. v.
nemini liceat in emptio. Spec. lib. 10. facit. l. si
quis in graui. §. verum, & quæ ibi addit. ff. de

Senatus

Sententia *consul. Syllan.* & quamuis non possit quis potentiori cedere. *l. vna. C. ne liceat potes.* hoc non procedit, quando quis non potest aliter rem suam recuperare: *vt docet Barba. in rub. eo. col. 19. & 20. vers. idem dicendum erit,* alias per vos colligite differentias.

Cedere potest
quodammodo
licet.

Privilegium
diuinitatis
diuinitatis
diuinitatis

38 Vltimo privilegium perditur duobus modis, expressè, & tacitè: expressè si reuocetur per concedentem: iudicium enim soluitur vetante eo, qui iudicare iusserat. *l. iudicium. ff. de iud. & habetur in c. suggestum. de decif.* quod reuocari potest, nisi transierit in contractum. *l. si hominem. ff. mand. Soc. cons. 4. super q. col. 7. vol. 3. Alex. cons. 16. in causa. col. pen. in 5. vol. scripti in pres. ad rub. de colla. in Concor. vel si contrarium concedat privilegium derogatorium primo. c. a. de rescr. & c. veniens. ibid.*

39 Idem si pars illi expressè renunciet, quod potest: quia quilibet potest iuri suo renunciare. *l. p. m. C. de pact. l. recusare. ff. ad Treb.*

Tacitè quò
do renun-
ciatur pri-
uilegio.

40 Tacitè quis suo renunciat privilegio, si fecerit contra suum privilegium, vt si dignitas suppressa erat, & ipsi canonici post suppressionem elegerunt ad illam dignitatem: & tunc vnicus sufficit actus. *ca. cum accessissent. vbi etiam gl. & Doct. de cons. c. pro illorum. de pr. eb. c. ex ore, de his que sunt à maiore parte. l. commissorie. C. de pact. inter emp. & vend.*

41 Idem si pars non vtatur suo privilegio, quod consistit in faciendo per decem annos, etiam illud perditur. *l. i. ff. de mund. vel si aliàs fuerit negligens per triginta, aut quadraginta annos. c. accedentibus, & c. si de terra. de priuil.*

42 Amittitur etiam si pars eo abutatur. Privilegium omnino meretur amittere, qui permittit sibi abutitur potestate. *ca. priuilegium. u. q. 3. c. licet. de regula.*

Quitas occi-
dens suu
episcopum
eo priua-
tor.

43 Etiam propter delictum perditur privilegium: vt si ciuitas occidat suum episcopum, eo priuatur, ne deinceps habeat. *c. ita nos. 23. q. 2. vel si aliàs quis grauiter deliquerit, privilegium delinquens amittit. c. ad aures, & c. in quibusdam. de penis. l. si. l. q. & de ritu. nupt. quia delictum no me-*

retur privilegium, sed supplicium. *l. 2. C. vbi sena. vel cla.*

44 Item si incipiat enormiter ledere *Privilegiu* ius alterius, etiam in totum amittitur. *d. c. grauiter Suggestum de dec. nec reducitur ad debitam ledens ius moderationem: quia non apparet cur in alterius re-* vna parte consistere debeat, quam ex alia. *c. iusur. quanto. de cons. li. 1. §. Trebatius. ff. de aqua quos. casus aliquos congerit Petr. Ferra. in sua Prac. in forma oppo. contra instrum. glo. penult. quos per prædicta habes reductos ad veram doctrinam.*

45 Mandatum autem principis est quodam constitutio, continens præcepta de prouincia laudabiliter gubernanda. *gl. in quomodo accipitur. aush. de mand. prin. in prin. vel dicitur quodlibet principis præceptum per excellentiam. gl. in rub. C. de mand. prin.*

Mandatum
quid, &
quomodo
accipitur.

46 Aduertendum est quod mandatum in genere dici potest omne rescriptum, per quod princeps aliquid vel mandat, vel præcipit: & sic intelligi potest. *l. vnica. C. de mand. prin. & c. cum contingat. de rescrip. & c. olim vobis dedisse meminimus in mandatis. de rescrip. spol.*

47 Sed interdum in specie accipitur: & tunc illa certa præcepta, quæ magistratibus ad regendas prouincias proficiscentibus principes dabant, vt prouinciam rectè gubernarent, mandata vocabant, & interdum Imperator vocat sanctionem. *in aush. de mand. prin. §. 1. colla. 3.*

Leges dantur
magistratibus
quæ.

48 Et primum mandatum est ibi vt fumentes administrationem mundas seruet manus Imperatori, & legi, & nullum contingant lucrum, neque maius, neque minus, neque captiosum quoddam contra subiectos faciant: & alia ibidem scribuntur.

49 Et sic ordinationes præscriptæ iudicibus Regis, & consiliariis vocari possunt mandata, quæ dantur ad regnum & prouinciam rectè gubernandam: & hæc mandata legatis libera dari solebant. *per l. qui libera. vbi Bude. de lega.*

Mandatum
privati
quid est
quomodo
accipitur.

50 Potest dici etiam mandatum quoddam privati rogatio: & sic intelligitur. *ff. & C. quid est mand. & istud est triplex: quoddam est verum: vt quando mando alicui vt quicquam*

faciat pro me: & loquitur de eo totus fere-
ti. ff. mand. C. illo. tit.

**Fictum
mandati.**

51 Fictum mandatum est, vt quando fi-
deiubeo pro aliquo presente, & presen-
te, is enim mandare videtur. l. si remmer an-
di. §. si passus. & l. qui patitur. §. l. qui fide. ff. il-
lo. ut. & potest agi mandati, ac si verè man-
datum esset: vt ibi: quia lex fingit presen-
tem mandare, contra quam fictionem nō
recipitur probatio in contrarium. gl. m. l. si.
ff. quod met. caus.

52 Figuratum mandatum vocant Doct.
licet vocetur propriè ratihabitio, dum ha-
beo rata gesta nomine meo, de quo loqui-
tur regula Ratihabitioem retrahit, &
mandato comparari, dubium non est, il-
lam ratihabitioem de reg. iur. lib. 6. Alberic.
in dictionario in verb. mandatum, sed illa rati-
habitio potest dici mandatum fictum.

**Omne re-
scriptum
potest mā-
datum vo-
cari.**

53 Ideo ego puto omne rescriptum pos-
se dici mandatum in genere: quia in eo a-
liquid mandatur dari fortè, vel fieri: & hoc
probat tex. in c. cum dilecta. de rescr. vbi quod
in principio vocauit literas, postea dicit
formam mandati Apostolici transponen-
tes: & idem habetur in c. cum contingat de re-
scrip. §. c. i. de offic. deleg. ibi. & sic mandatum
nostrum eludatur. Fel. & doct. declarant dif-
ferentiam inter mandatum & præceptum
in c. eam te, de rescr. vbi videri potest.

De mandatis Apostolicis.

**De man-
datis Apo-
stolicis.**

VERUM vt facilius intelligatur, de quo
mandato iura loquantur, solet dici
mandatum Apostolicum, vel man-
datum de prouidendo vbi Papa mandat
alicui de beneficio prouideri. cap. manda-
tum, cum a vobis seq. de rescrip. c. si cap. de con-
cess. præb. lib. 6.

2 Aduertere tamen debemus, quod in-
terdum episcopi fraudem adhibent man-
datariis, procurando, vt quis resignet ca-
pellaniam modici valoris, vt mandatum
illorum extinguatur. ideo tu mandatariè
debes procurare, quod aliquis statim eam
impetret in curia Romana, & post suam
impetrationem illam acceptare poteris,
cum protestatione de habendo recursum

**Cautela
pro man-
datariis.**

ad aliud beneficium, si tibi non debeatur: *contraor-*
si postea vacet aliud beneficium; poteris *dimarios*
acceptare eum simili protestatione.

3 Et sic eum primum tibi non debeatur,
videlicet illa capellania iam impetrata, ob
id aliud poteris habere: & hoc modo po-
teris fraudes ordinariorum euitare, quia
prima capellania non tibi debetur, sed im-
petranti, ideo tu secundū obtinebis bene-
ficiū: & hoc ita describo: quia opusest cla-
uo clauū trudere, etiā calumniā calumniā
expellere. gl. in c. cupientes, in verb. malignan-
tium, de electio. in 6. & Hippol. sing. 177. mali-
tius. & cum habeas sex menses ad requi-
rendum beneficium, in c. si clericus, de præb.
in 6. ob id dilatio ista est sufficiens ad im-
petrandum, vt dixi. & de his mandatis ple-
na manu hic tractarem, [ac formam man-
datorum hic conscriberem cum sua de-
claratione Inisi in tit. de mand. Apost. in
concor. plura scripsissem, quæ hic nō repetam,
sed ad illa, quæ ibi dixi, tereiciam, clau-
sulas tamen mandatorum hic summam
elucidabo.

De clausulis mandatorum.

ANnotare volui clausulas mandato-
rum substantiales, sine quibus man-
data vix valere in hoc regno possunt: *Clausula*
nempe nulla dictio in eis vacare debet, gl. *omnes in*
in verb. tanquam. c. solite, de maiori. §. obed. & *mandatis*
c. summus, de sent. excom. Bal. in rub. C. de con- *postice ope-*
trahen. emptio. q. 9. & clausula posita ad vnū *rari debet.*
effectum non debet operari alium, teste *incol. in cle. n. col. 4. de præb.*

2 Prima mandati clausula est salutatio, *Salutatio*
quæ solet fieri ei, cui dirigitur mandatum, *in manda-*
vt episcopo Paris. quod si pluribus dirigi- *to quid,*
tur, omnes nominari debent, vt episcopo *profi-*
& capitulo Paris. alioqui grauati non cen-
sentur. c. si. de præb. lib. 6. de hac salutatione
scripsi in hac forma mandati in Concor-
datis: hic non repetam.

3 Secunda est in secularibus, ibi, vitæ mo- *Clausula*
rum honestas, &c. si pronectæ ætatis fue- *vitæ ac*
rint, sic solet scribi: si vero fuerint infan- *morum*
tes vsque ad decimum quartum annū, so- *honestas*
let